

Spol ne vpliva na uspešnost dela, presenečena pa sem bila ob dejstvu, da moški še zmeraj ne uveljavljajo svoje ustavne pravice, da lahko nekomu konkurirajo na delovnem mestu – čeprav drži, da začetke knjižnic bolj zaznamuje moški spol kot ženski.

je, da je potrebno upoštevati enakost spolov v knjižnicah, saj v mešani skupini bolje poteka timsko delo, posledično pa se izboljša tudi kakovost storitev za uporabnike. Nekako logično mi je bilo, ko je rekla, da naj spol ne vpliva na uspešnost dela, presenečena pa sem bila ob dejstvu, da moški še zmeraj ne uveljavljajo svoje ustavne pravice, da lahko nekomu konkurirajo na delovnem mestu – čeprav drži, da začetke knjižnic bolj zaznamuje moški spol kot ženski. Na tem mestu se sprašujem, čemu taka razhajanja. Proti koncu svojega predavanja je spregovorila še o tretji varianti. Tretja varianta je poslanstvo knjižnice, ki združuje knjižničarja in knjižničarko, da napotita uporabnika, ko ta ne ve, kam iti. V nadaljevanju smo se od njenih razmišljanj malo oddaljili, zašli v psihološke vode in prisluhnilhi mag. Acu Prosniku v njegovem predavanju na temo Ženske, moški in drugi. Izpostavil je, da ko govorimo o spolu, govorimo tudi o genetskem zapisu vsakega posameznika. Prav tako je mnenja, da razvojna psihologija ne temelji zgolj na biološkem razvoju, ampak gleda na posameznika celostno, vključno z njegovim čustvovanjem, razmišljanjem.

Tretja predavateljica je zopet prihajala iz drugega zaposlitvenega okolja. To je bila gospa Katja Vljaj Golež. Gospa je zaposlena pri Slovenski vojski kot strokovnjakinja za študije spolov (gender studies). Spregovorila je o tem, da v vojski ni enostavno biti ženska in da je v tem profilu trenutno zaposlenih 16 % žensk. Na ravni OZN je problematika vključevanja spola prvič našla okvirje

v resoluciji Varnostnega sveta št. 1325. Resolucija spodbuja sodelovanje žensk v odločevalskih in mirovnih procesih, prav tako daje zeleno luč za mirovna usposabljanja žensk. Predstavila nam je tudi več posredovanj vojske na kriznih območjih in poudarila, da je v resnih primerih, ko gre za varovanje človeških življenj, izredno pomembno sodelovanje obeh spolov. Trem predavanjem je sledil krajši odmor s pogostitvijo, potem pa smo prešli na drugi sklop.

V drugem sklopu je kot prva nastopila Sonja Bercko Eisenreich s svojim predavanjem Moški in ženski možgani: od stereotipov k biologiji. Predstavila nam je vse možne stereotipe, ki označujejo moške in ženske. Podrobno nam je predstavila moške in ženske možgane in si zaradi skokovitega razvoja nevroznanosti upala trditi, da se v biološkem smislu moški in ženski možgani ne razlikujejo.

Drugi je predaval gospod Ivan Kanič s svojim razmišljanjem o tem, ali je knjižničarstvo feminiziran poklic. Najprej je predstavil nekaj stereotipov značilnih za knjižničarke in pokazal fotografije, ki se jim najbolj približajo. Seveda ni šel mimo knjižničarke, ki sedi na vrhu kupa knjig in zavzeto bere. Potem je na kratko orisal zgodovino zaposlenih v knjižnicah po spolu in predstavil rezultate statističnih raziskav glede pojavljanja spola, ki so jih opravili na Oddelku za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo FF, v UKM-u, na BibSiSt-u. Njihova ugotavljanja so ga vodila k zaključku, da je knjižničarstvo feminizirano le v tolikšni meri, kolikor si sami dovolimo, saj so v

knjižnicah vendarle prisotni tudi moški uporabniki in moški knjižničarji.

Kot zadnja je pred nas stopila gospa Jolanda Železnik, direktorica Medobčinske splošne knjižnice Žalec in nam za konec postregla z zanimivim govorom o bontonu oblačenja v poslovnem svetu. Tu se je večkrat naslonila tudi na bonton oblačenja zaposlenih v knjižnicah. Svoje besede je podkrepila z nazornimi primeri primerne in zgrešene oblačenja.

Vesela sem, da sem se lahko udeležila srečanja na tako aktualno, vseprisotno tematico kot so razlike med spoloma. Sploh se mi zdi super, da se o brisanju razlik govori tudi med zaposlenimi v knjižničarski stroki. Hvaležna sem za srečanje z znanimi obrazi in klepet. Iz oči v oči sva se srečali tudi s Piko Nogavičko. Po končani strokovni konferenci in ogledu Mestne knjižnice Velenje je sledil krajši voden ogled mesta. Naš zadnji postanek je bila kmetija Lamperček, kjer so nas pogostili z domačim jelenjim golažem. ●

Knjižničar po duši ali (le) po poklicu

Urša Pajk
Narodni muzej Slovenije
urska.pajk@nms.si

Veliko je različnih poklicev, prav tako različnih ljudi. Vsako opravilo oziroma delo zahteva od človeka določene spretnosti in veščine. Kar je za nekoga težko, je drugemu pisano na kožo. Idealno je, če se na svojem delovnem mestu počutimo kot riba v vodi.

Na žalost ni vedno tako, saj se vse prevečkrat zgodi, da je tisto, o čemer smo sanjali kot otroci, v realnem življenju nedosegljivo. Smo se morda premalo potrudili za svoje cilje? Nismo dokončali zelenega šolanja? Preprosto nismo imeli sreče? Razlogov je mnogo... Tokrat razmišljamo o ljudeh, ki smo se znašli v knjižnicah in je naš vsakdan prepleten s knjigami. Smo knjižničarji, ker smo si to od nekaj želeli? Smo gradove iz knjig zidali že v otroštvu in se namesto trgovin igrali knjižnice? Smo v osnovni šoli obiskovali knjižničarski krožek? Ali pa smo med knjižnimi policami pristali, ker žal ni bilo drugih možnosti? Živimo v času težje zaposljivosti, zlasti strokovnjakov s področja družboslovja, zato so nekateri zaradi preživetja prisiljeni početi marsikaj. Dandanašnji imaš srečo, če se tvoja zaposlitev vsaj nekoliko ujema s smerjo in stopnjo izobrazbe, ki si jo dosegel z uspešno zaključenim študijem. Pri spremljanju razpisov za delovna

mesta (primerna za humanista) hitro ugotovimo, da jih je še največ vezanih na knjižnice in šole. Na tak način veliko različnih družboslovcev (umetnostnih zgodovinarjev, sociologov, filozofov in tako dalje) konča v knjižnih hramih. Seveda je najboljša, če smo dobili poklic v skladu z našimi željami in zmožnostmi. V tem primeru naše delo ni le služba, ampak je tudi poslanstvo, ki je povezano prav tako z našimi prostočasnimi konjički. Seveda pa lahko poklic, ki nam v začetku ne nudi pretiranega veselja, pozneje tudi vzljubimo, saj nas knjige, strastni bralci ali raziskovalci prepričajo o privlačnosti preživljanja delovnega časa v »knjižnem okolju«. Včasih je potrebno dati priložnost sebi ter drugim in se potruditi, da svoje delo v celoti spoznamo. Pri tem nam pomagajo strokovna srečanja, strokovni priročniki, izkušeni sodelavci in nenazadnje obiskovalci. Ne pozabimo na *Etični kodeks slovenskih knjižničarjev*, s poznavanjem le-tega bomo spoznali vlogo, odgovornost

in naloge knjižničarja pri ohranjanju knjižnega gradiva in posredovanju informacij javnosti. Pomembno je tudi, da stereotipe in predsodke vržemo v koš. Morda se je že na začetku »knjižničarske kariere« modro vprašati, kaj vse ponuja službovanje v knjižnici. V kolikšni meri smo lahko ustvarjalni, inovativni, samostojni? Kaj si v bistvu želimo, kje so naše omejitve in koliko energije, časa in predanosti smo pripravljeni vložiti? Smo pristaši nenehnega izobraževanja, združevanja v strokovna telesa, stremimo k izboljšanju delovnih pogojev, publiciteti matične knjižnice, zvišanju števila vpisanih članov, razširitvi knjižničnih dejavnosti? Možnosti je veliko... Lahko knjižničar spreminja svet, pomaga ljudem, ozavešča mlade rodove, osmišlja življenje? Vse to je verjetno mogoče v skoraj vsakem poklicu in zakaj ne bi bilo tudi v našem? Pogoj za to je, da delamo s srcem in z leti ne postanemo zgolj »knjižničarski roboti«. Lastnosti kot so prijaznost, srčnost,

Smo knjižničarji, ker smo si to od nekaj želeli? Smo gradove iz knjig zidali že v otroštvu in se namesto trgovin igrali knjižnice? Smo v osnovni šoli obiskovali knjižničarski krožek? Ali pa smo med knjižnimi policami pristali, ker žal ni bilo drugih možnosti?

Ne pozabimo na Etični kodeks slovenskih knjižničarjev, s poznavanjem le-tega bomo spoznali vlogo, odgovornost in naloge knjižničarja pri ohranjanju knjižnega gradiva in posredovanju informacij javnosti. Pomembno je tudi, da stereotipe in predsodke vržemo v koš.

dostopnost, učljivost in prilagodljivost naj bodo naše vodilo. Predvsem od kolegov v splošnih knjižnicah slišimo ganljive zgodbe... Starejši, ki so ponovno našli veselje v učenju novih spretnosti, osamljeni, ki so za zidovi knjižnic spoznali prijatelje, bolni, ki jim je v boju z boleznijo pomagalo branje knjig in mladi iz socialno šibkejših družin, ki so ravno v čitalnici našli pravi kotiček za učenje. Knjižničarsko delo je vsekakor lahko povezano z različnimi dejavnostmi in različnimi ljudmi. Vloga knjižničarja se je seveda skozi zgodovinska obdobja spreminjala in danes so naše obveznosti zelo na široko zastavljene, saj nikakor nismo le varuhi knjig. Dobro je tudi, da smo si pri svojem delu pripravljene zavijati rokave in se ne bojimo umazati rok. Dolžnosti in opravila knjižničarjev se seveda ločijo tudi glede na tip knjižnice, v kateri so zaposleni. Specialne so v prvi vrsti odvisne od potreb matične ustanove, šolske usmerja učni program, poslanstvo splošnih knjižnic pa je zelo široko zastavljeno, saj naj bi služile hotenjem širokega kroga ljudi. V slednjih je ravno zaradi tega tudi veliko različnih prireditev, tečajev, srečanj, predstavitev, delavnic, ki so namenjene tudi ljudem s posebnimi potrebami. Dolžnost in vodilo nas knjižničarjev naj bi bila torej publiciteta branja, opismenjevanje,

izobraževanje in nenazadnje združevanje ljudi. Vsak knjižničar bi se moral najprej pri sebi vprašati, kaj in na kakšen način lahko svoje usluge ponudi javnosti. Kako ozavestiti še več ljudi, da je pisna dediščina pomemben segment narodove zapuščine? Kako šolajoči se mladini pokazati, da je branje prijeten konjiček, pri katerem se lahko učimo in zabavamo obenem? Kako določene kolege prepričati, da branje ne sme biti le delovna obveznost, ampak mora postati užitek? In kako študentom razložiti, da so na primer digitalne knjižnice odlična podpora pri študiju, ampak nikakor ne morejo nadomestiti pristnega stika s knjigo in »pravo« knjižnico? Najprej si moramo seveda na ta vprašanja odgovoriti knjižničarji sami, dalje moramo stati za svojimi odgovori, šele nato pa lahko pričnemo z izvajanjem svojih teoretičnih rešitev v praksi.

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika pod geslom knjižničar/knjižničarka preberemo: »strokovni uslužbenec/uslužbenka v knjižnici.« Gre le za razlago besede/besed, kaj vse pa to pomeni v praksi, vemo le knjižničarji in obiskovalci knjižnic. »Čistokrvni« predstavnik omenjenega poklica naj bi v prvi vrsti oboževal knjige, v drugi pa naj bi imel rad ljudi. Veliko nas je takih, ki pri svojem knjižničarskem delu

ves čas ali pa vsaj občasno komuniciramo z obiskovalci, a med nami so tudi knjižničarji, ki nimajo neposrednega stika s strankami, ker se ukvarjajo na primer s katalogizacijo. Kreiranje zapisov pa je seveda prav tako namenjeno ljudem, da jih bodo v cobiss bazi lahko našli na čim lažji in čim hitrejši način. Torej verjetno ni visokoteče, četudi nekoliko poetično, reči, da je knjižnica »peskovnik ustvarjalnosti« in tudi »odprta hiša znanja«, kjer se srečujemo ljudje različnih generacij, poklicev in želja. Knjižničarji pa moramo poskrbeti zato, da se bomo vsi - tako obiskovalci kot zaposleni - v njej počutili prijetno, udobno in dobrodošlo! ●

XX Ob koncu vsakega leta (si) želimo, da bi bilo novo leto nepozabno, usmerjeno vase, polno novih doživetij. Kaj naj zaželim v novem letu 2020? Čim več dobrih knjig in novih izzivov, kajti le novi izzivi pomenijo osebno rast.

Magdalena Svetina Terčon

XX

